

İSLAM'DA İLETİŞİMİN VE TEKNOLOJİNİN ÖNEMİ

Bizi yaşatan, yaratan, türlü nimetlerine, ihsanlarına, ikramlarına mazhar eden; nimetlerin en büyüğü olan İslâm nimeti ile, iman şerefiyle şerefyâb eyleyen; peygamberlerin en kerîmi, Allah'ın en sevgili kulu olan âhir zaman peygamberi Muhammed-i Mustafâ'ya ümmet eyleyen; ümmetlerin en şereflişine mensup eyleyen; lütfunu, ihsanını her anda üzerimizde dâim eyleyen Rabbimize sonsuz hamd ü senâlar olsun. Onun alemlere rahmet olarak gönderdiği, insanlığa rehber eylediği, elçisi Muhammed-i Mustafâ'sına sonsuz salât ü selâmlarımızı arz ederiz.

Nüfusun -Allah'ın sayısız hikmetlerinden biri olarak- takriben yarısını hanımlar teşkil ediyor. Hanımların en muhteremi, Hz. Âdem atamızın zevce-i tâhiresi Havva vâlidemiz... Bizim yanımızda bundan sonra en kıymetlileri, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in zevcât-ı tahirâtı... Onlardan sonra, sebep-i hayatımız olan annelerimiz -hayatta olanlara Allah sıhhat âfiyet ihsan eylesin, vefat edenleri rahmetine gark eylesin, yüksek makamlar cümlesine ihsan eyle-

sin- ve çocuklarımızın anneleri, eşlerimiz... Ve gözümüzün bebeği evlâtlarımızın bir kısmı, kızlarımız... Veya kardeşlerimizin evlâtları olan; yakınlarımızın, dindaşlarımızın evlâtları olan bacılar, kardeşler... Bütün bu saydıklarımızın hepsi, bu kimselere ne kadar hürmet etmemiz gerektiğini gösteren hususlar... Kimisi annemiz, kimisi eşimiz, kimisi kardeşimiz ve nüfusun yarısı...

a. Hanım Derneklerinin Açılması

Biz İslâmî çalışma yolunda, bu yarı nüfusun, Allah'ın dinine hizmet etmek isteyen öbür yarı nüfusun yanında aktif olmasını arzu eyledik. Pasif olduğunu görüp üzüldük. Ve bizim erişemeyeceğimiz sahalarda, bizim yapamayacağımız bazı dinî hizmetleri, Allah'ın rızasını kazanmaya yönelik bir takım çalışmaları, ve biz yapamadığımız için boş kalan bir takım sahaları onların doldurabileceğini; hanımlık şerefini muhafaza ederek, İslâm'ın tesettürünü, tesettürle ilgili emirlerini koruyarak, hanımlık izzetine gölge düşürmeden hizmetler yapabileceğini düşündük ve kardeşlerimize bu fikirlerimizi açtık... Bu hususta onları teşvik eyledik; onların da ça-

lışmaları gerektiğini, onların da hizmetlerinin Ümmet-i Muhammed'e çok faydalı olacağını hatırlattık...

Ve onlardan müsbet bir yaklaşım gördük, teveccüh gördük, hüsn-ü kabul gördük. Ve bugün Türkiye'de birçok nezih, temiz, pak, asil hizmet yapan kadın dernekleri böylece teşekkül eyledi. Hanımların kurduğu, hanımca hizmetleri götüren, hanımların yapabileceği çalışmaları yapan; çocukların eğitimine, hanımların yetişmesine yönelik hizmetler yapan dernekler meydana geldi.

Biz bu derneklerin her toplulukta; il, ile, bucak, belde, köy, mezraa.. her yerde; cami, topluluk ve câmia olan her yerde kurulmasını temenni ederiz. Erkek ve hanım kardeşlerimizden bu çalışmalara katkıda bulunmalarını rica ederiz, temenni ederiz, onları teşvik ederiz. Çünkü hakikaten yapılacak hizmetler çok fazla ve iş bölümü şart... Bir takım hizmetleri bütün güçlerine rağmen erkeklerin yapması mümkün değil; çünkü hanımlarla ilgi ve iletişim, beraber olmak ve onlara hitap edebilmek mümkün değil. O ba-

kımdan bu derneklerin çoğalmasını temenni ediyoruz.

Ve bu derneklerimizin bugüne kadar parmaklarımızı ısırtan, bizi sevindiren, memnun eden güzel İslâmî faaliyetleri oldu. Bu salonlar da o faaliyetleri geçtiğimiz yıllarda gördü. Başka yerlerde de bu toplantılar yapıldı. Allah hepsinden razı olsun... Derginin bir sayısında da yazmıştım; biz “Kadın ve Aile” dergisini onlar için çıkartıyoruz. Daha doğrusu, onların çıkartması için şartları hazırladık, onlar, hanımlar çıkartıyorlar. Çünkü, “Hanımların meselelerini, en iyi hanımlar bilir.” diye düşündük ve yönetimini, yazıların tercihini, hazırlanmasını -külfeti erkeklerde kalmak şekliyle- hanımlara devrettik; daha kadınca, daha asaletli olsun diye. Ve bu derginin bir sayısında da üniversitedeyken okumuş olduğum Farsça bir menkıbe vardı, onu yazdım. Burada da anlatmayı bu münasebetle uygun görüyorum.

Meşhur Sultan Gazneli Mahmud Hindistan’ı fetheylemiş, iftihar edeceğimiz çalışmalar yapmış, büyük bir devlet kurmuş fakat bugünkü Tahran’ın yakınında bulunan Rey

şehri henüz hükmü altında değil. Rey şehrinin hakimi vefat etmiş, yerine bir küçük çocuk tahta oturmuş ama henüz sabâvette, çocukluk çağında olduğu için yönetim annesinin elinde... Okuduğum metin diyor ki, afîfe ü zâhide; yani iffetli, âbid ve zâhid bir yaşlı hanımın elinde. Rey şehrinin yönetimi böyle bir hatunun elinde. Çocuğun annesi, çocuk küçük olduğu için, fiilen yönetime nezaret ediyor.

Sultan Mahmud haber göndermiş, demiş ki: “Sikkeyi, parayı benim adıma bassın, hutbeleri de benim adıma okutsun!..” Bu ikisi hakimiyet alâmeti; para hakim olan sultanın adına basılacak, hutbe de ona dua edilerek onun namına olacak ki, hakimiyetin ifadesi bu... Böyle bir mektup yazmış. Cevap güzel, teşvikkâr olduğu için burada anlatıyorum. “Ya böyle sikkeyi benim namıma basar, hutbeyi benim namıma okutursun; ya da gelirim Rey şehrini alt üst ederim, taş üstünde taş bırakmam, yakarım yıkarım!” diye tehdit eylemiş. Bu hatun cevap veriyor. Cevabında besmele, hamd, salât ü selâm vesaireden sonra diyor ki;

“Ey Sultan Mahmud, böyle bir mektup yazmışsın. Allah şahidim olsun ki, eğer ordunu toplayıp da benimle savaşmaya gelersen, ben de seninle çarpışırım, kaçmam senden... Sen bana orduyla gelersen ben de seninle çarpışırım. İki şey olabilir: Ya senin ordun muhtemelen beni yener; çünkü kuvvetli bir ordun var, büyük bir sultansın. Ama bu sana bir şan kazandırmaz, ‘Sultan Mahmud bir ihtiyar acûzeyi yenmiş.’ derler; bundan ne olacak?.. Ama ikinci ihtimal, ya ben seni yenersem; o zaman, ‘Sultan Mahmud, koca sultan, bir acûzeye yenilmiş!’ derler. O zaman mahvolsun, perişan olursun!..” diyor. Sultan Mahmud mektubu okumuş; hoşuna gitmiş, gülmüş ve “Peki, nasıl isterlerse öyle yapsınlar.” diye müsaade eylemiş. Yani, “Arslanın erkeği olduğu gibi, dişisi de olur. Gelersen çarpışırım; ya yenerim, ya da yenilirim ama, öyle kuru gürültüye pabuç bırakmam!” diyor. O hoşuma gitmişti.

Şimdi bu dernekler, kuruldu ve çalışıyor. Fakat, derneklerle beraber, organizasyonlarla beraber gelen bir büyük mesele daha var. O da iletişim, informasyon, irtibat, haberleşme,

birbirleriyle koordinasyon, bilgilerin tebâdü-lü, alışverişi, yardımlaşmanın sağlanması... Organizasyonlar tek tek olursa hizmeti başka türlü, bir arada olursa daha başka türlü olur. O bakımdan bu toplantıyı yapmışlar.

Bu mübarek hatunlara “Nedir amacınız?” diye sordum; dediler ki, “Bizim, Türkiye’nin muhtelif illerine yayılmış olan kadın dernek-lerimizin arasındaki irtibatı, dayanışmayı, muhabbeti, tanışmayı, yardımlaşmayı, işbirli-ğini sağlamak.” Bu toplantının amaçlarından birisi bu...

Bu çok modern, çok güzel bir anlayış. Bi-ze de bu münasebetle, burada size karşı bu “İletişim ve Meşveret” şûrâ konusunda ko-nuşma yapmamızı uygun görmüşler. Ben de konuyu buraya gelince öğrendim. Memnun oldum, onun üzerine konuşuyorum.

Allah çalışmalarında Ümmet-i Muham-med için çok büyük faydalar hâsıl eylesin, başarılı eylesin... Kendileri için, hanımlar arasında İslâm’ın öğrenilmesi, yaşanması için; çocukların müslüman yetişmeleri, toplumun müslüman olması, İslâm toplumu olabilmesi için gayretlerini ziyade eylesin... Himmetle-

rini, hizmetlerini kabul eyesin... Kendilerine dünyada, âhirette yüzaklığı ihsan eyesin, büyük dereceler bahşeyesin...

Kur'ân-ı Kerîm'de bir âyet-i kerîme'de buyuruluyor ki:

Bismillâhirrahmânirrahîm.

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ
وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

*Küntüm hayra ümmetin, uhricet li'n-nâsi, te'murûne bi'l-ma'rûfi ve tenhevne ani'l-münkeri*¹

وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

*Ve tucâhidûne fî-sebîlillâhi.*²

b. Ümmeti Muhammed En Şerefli Ümmettir

“Hayr” kelimesi Arapça'da ism-i tafdil mânasınadır. *Hayra ümmetin*. “En hayırlı ümmetsiniz” demektir. Çeşitli ümmetler, çeşitli topluluklar, insan grupları var. Tarihte ve muasır, yaşanan zamanda çeşitli gruplar

¹ 3/Âli İmrân, 110.

² 61/Sâff, 11.

var ama bunların en hayırlısı, Ümmet-i Muhammed'dir *sallallahu aleyhi ve sellem*. Âyet-i kerîme ile sabittir. Allahu Teâlâ hazretlerinin beyanıyla tespit edilmiş bir şereftir. Ümmetlerin en hayırlısıyız. Onun için Rabbımıza hamd ü senâlar, şükürler ediyoruz; bizi başka ümmetlerden eylememiş, Ümmet-i Muhammed'den eylemiş.

Bu bir mazhariyet ama, herkese açık olan bir kapı... Çünkü Peygamber Efendimiz'in devr-i Muhammedîsinin açılmasından sonra bütün insanların ya hükmen ya fiilen, ya bilkuvve ya bilfiil, ya hakikaten, ya da imkân olarak Ümmet-i Muhammed'den olma şansı, imkânı vardır. Eğer, *eşhedü enlâ ilâhe illallah ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû* derse fiilen Ümmet-i Muhammed'den olur. Ve bütün eski ümmetlerin bunu demesi ve bu bayrağın altına gelmesi, bu dairenin içine adımını atması ve bu kurtuluş gemisine binmesi lazım.

Peygamber Efendimiz yeminle bildiriyor ki, "Vallahi Musa *aleyhisselam* zamanımda var olsaydı, sağ olsaydı bana ittiba ederdi." İsa *aleyhisselam* da öyle, öbür peygamberler

de öyle... O halde, *lâ ilâhe illallah, muhammedün resûlullah* diyenlerin hepsi bilfiil, hakikaten, gerçekten, Peygamber Efendimiz'in ümmetindedir. Ötekiler de bilkuvve Ümmeti Muhammed'den olma şansına sahiptir. Elllerinde o imkân vardır. Bunu kabul ederlerse; kurtulurlar, dünya ve âhiret saadetine ererler. Kabul etmezlerse; İslâm bütün eski dinleri neshetmiş olduğu için, eski bir akideye bağlı olmak onları kurtarmaz. Zaten eskidiği, kurtarıcı vasfı kalmadığı için Allah İslâm'ı getirmiştir.

c. İslam'ın Kendisi Reformdur Ona Reform Yapılamaz

Uğur Dündar bize haber göndermiş, "İslâm'da Reform" konusunda bir açık oturum yapmak istiyormuş, bizi davet eylemiş. Ben dedim ki;

"Böyle seçilmiş konulara katılmayı istemem. Kendim konu seçmek isterim."

Çünkü konuların da seçilmesinde güzelikler var, sabotajlar veya tehlikeler olabilir. Güzel konuları, önemli konuları seçmek varken, başka konuları seçmek olmaz.

Ama burada şunu söyleyeyim ki; İslâm'ın kendisi zaten reformdur. Dinler sahasında İslâm reformdur. Çünkü öbür dinler deforme olmuştur da İslâm reform için gelmiştir. İslâm Allah tarafından, dinlerin reforme edilmesi için geldiğinden, İslâm'ın içinde insanların bir değişiklik yapmaya da hakkı ve selahiyeti yoktur. Çünkü bu dinin vâzıı, kurucusu, koyucusu bizzat Allahu Teâlâ hazretleridir. Muhammed-i Mustafâ O'nun elçisidir, sözcüsüdür. Hüküm Allah'ındır, Allah'ın hükmünü değiştirmeye kul selahiyetli değildir. Onun için İslâm'da reform olmaz. Din sahasındaki reformu zaten İslâm yapmıştır. Yanlışları düzeltmiş, doğruyu söylemiştir.

Biz en hayırlı ümmetiz elhamdülillah. Bu âyet-i kerîmede bize görevlerimiz de bildiriliyor: *Te'murûne bi'l-ma'rûfi ve tenhevne ani'l-münker.*

Pasif bir ümmet değiliz, olmamalıyız, olursak kusurlu olmuş oluruz. Aktif bir ümmet olmamız lazım. Hakkı tutan, aklen, dinen, vicdanen ve ilmen güzel olan şeyi yapacağız ve yaptırmaya çalışacağız ve güç kullanacağız, vargücümüzü kullanacağız. Buna “*emr-i*

mâruf” deniliyor. *Ma’ruf*, aklın, dinin ve şeriatin güzel gördüğü, vicdan sahibi, aklı selîm, hissi selim sahibi herkesin ittifak ettiği teraddütsüz güzellikler. [*Emr-i mâruf*,] bunları emretmek, yaptırmaya çalışmak, bu hususta imperatif olmaktır. Yani negatif değil, pasif değil imperatif, emredici olmak. Yaptıracağız. “Adamın elinde içki [varsa], içkiyi alacaksın elinden, içirtmeyeceksin! Şişesini kıracaksın!” diyor İmam Gazzâlî... İslâm böyle aktiftir.

O bakımdan zaman zaman söylenmiş bazı tekerlemeleri de düzeltmek gerekiyor. İslâm demokratik değildir. İslâm, İslâmiktir. Bu böyledir, yapısı böyledir. İslâm günaha, terbiyesizliğe ve edepsizliğe hürriyet tanımaz. O bakımdan demokratik değildir, imperatiftir. Ama bu emirlerin hepsi şifadır, güzeldir; doktorun hastaya emri gibidir. Şifa bulmak için onu yapmak şart olduğundan öyle emirdir. Benim gastritim, ülserim var; doktor bana çiğ meyve yemeyi yasakladı. İstersem yerim istemezsem yemem ama, yemezsem şifa bulurum. Veyahut sigara içenlere sigara içmeyi yasaklıyor. Sigara içmezlerse sıhhat bulurlar,

aksi takdir de helâk olurlar. Yavaş yavaş zehirlenirler, ciğerleri kurum dolar... filan, bunun gibi.

Emr-i mâruf yapma görevi var ve bu görev bütün müslümanların görevi ama dereceleri, bilgileri üzere, makam ve selahiyetleri üzere bir görev...

Ve *nehy-i münker*. “Aklın, dinin, şeriatin ve vicdanın çirkin ve kötü olarak kabul ettiği şeyleri de yasaklama, yaptırmama... Yapma ve yaptırmama... Zaten kendisi yapmayacak, görevi haramlardan kaçınmak, helalleri yapmaktır ama bir de yalnız kendisiyle kalmayacak başkasına da yaptırmayacak. İslâm aktif, imperatif, emredici bir din.

İmperatif ahlâkı beğenmezler, imperatif, yani buyurucu olunca rahatsız olurlar, hürriyet yok diye sızlanırlar vesaire ama selâmet burada... Kanunlar da imperatiftir. Kanunların da yasakları, cezaları vardır. Böyle yasaksız, emirsiz, buyruksuz bir toplum, bir teşkilat, bir muntazam yaşam mümkün olmaz. *Emr-i mâruf*, *nehy-i münker* yapacak; müslümanların görevi bu.

d. Allah Yolunda Cihad Etmek

وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

Ve tucâhidûne fî sebîlillah. “Allah yolunda cihad edecek.” Bir de bu vazifesi var; Allah yolunda cihad etmek.

Arada atladığımız bir kelime var;

Uhricet li'n-nâsi. “Öyle bir ümmetiz ki, Allahu Teâlâ hazretlerinin irâde-i ezeliyesinde planlanmışız, programlanmışız; insanlar için özel olarak çıkartılmış bir ümmetiz. Özel görevle görevli bir topluluğuz. Allah tarafından vazifelendirilmişiz, görevimiz Allah'tan.

“Sen ne karışıyorsun bana?”

“Allah emrettiği için karışıyorum. Allah bu görevi bana verdiği için, benim kolumda kırmızı bant, yeşil bant olduğu için karışıyorum. Onun için, bu konuda söz sahibiyim, iddia sahibiyim, emir ve buyruk sahibiyim!” diyebileceğiz.

Allah tarafından çıkartılmışız ve Allah yolunda cihad etmek vazifemiz.

Cihad o kadar geniş bir tabirdir ki, hepimizin boynunda olan bir vazife... Şu salonu

dolduran akıl sahibi her insanın vazifesi, cihad etmek...

Ama, nedir cihad?

Cihad son derece geniş bir kavramdır ve birçok çeşidi vardır. Ama kelimenin izahından mânası daha iyi aydınlanır. Onun için kelimenin izahından başlayalım.

Cihad kelimesi müşâreket ifade eder; yani karşılıklı bir şeyi yapmak ifade eder. Bunun müşâreket ifade etmeyen sülâsi kökü, yani fiilin kökü cehd etmektir. Cehd etmeyi de kullanıyoruz biz lisanımızda; “Cehd et evladım, biraz daha çalış yavrum; cehd et, gayret et!” filan diyoruz. *Cehd*, “bir gayret göstermek, efort sarfetmek, bir şeyi yapmak için kuvvetini harcamak, dişini sıkmak, çalışmak, çabalamak” demek.

Cihad ne demek oluyor?

“Karşılıklı cehd sarf edişmek” mânasına geliyor. Mücâhede, müşâreket ifade etmesi bu...

Bu neden?

Karşıda İslâm'ın düşmanları var, bu tarafta siz varsınız. Bir hasım, bir de dost var.

Bir şeytan var, şeytanî cephe var; *hizbu's-şeytân* diye Kur'ân-ı Kerîm'de isimlendirilmiş, şeytanın hizbi, grubu, partisi, zümresi... Bir de *hizbullah* var, Allah'ın, Rahman'ın grubu...

Allahu Teâlâ hazretleri bu dünyayı bir dâr-ı imtihan olarak yarattığı için, bu dünyada kötülere de fırsat vermiş. Bakın şaşıracaksınız: Biz müslümanız, Allah'ın sevgili kullarıyız da niye benim mü'min kardeşlerim Bosna'da, Hersek'te, Karadağ'da, Karabağ'da öldürülüyor?.. Niye 200 kişinin boğazı kesilmiş Drina nehrinde cesetleri yüzüyor?.. Niye filanca yerde evlerinden barklarından ediliyorlar, katlediliyorlar, öldürülüyorlar?..

Peygamberler de böyle olmuş, peygamberlerin devirlerinde de böyle olmuş. Musa *aley-hisselam*'ın devrini düşünelim, Firavun'un yaptığını düşünelim: Gördüğü bir rüya üzerine,

يُذَبِّحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِ نِسَاءَهُمْ

*Yüzebbihü ebnâehüm ve yestahyî nisâehüm.*³ “Erkeklerin tümünü toptan kesiyor hain, kadınları bırakıyor, kendisine esir, köle ediyor...” Erkek yaşatmıyor; zulmün büyüklüğüne bakın! Bebekler öldürülüyor. Doğan bebek erkekse öldürülüyor, hemen katlediliyor. Onun üzerine o zulüm büyümüş, büyümüş; ondan sonra Firavun’un başında patlamış. Firavun helâk olmuş... İbrahim *aleyhisselam*’ın zamanında da böyle, İsa *aleyhisselam*’ın zamanında da böyle. İsa *aleyhisselam*’ın ümmeti de böyle...

Şimdi zulmü yapanlar, vahşeti sergileyenler hıristiyanlar, sırplar... Bunların da mensup oldukları dinin ilk sâlikleri, arslanlara parçalatılıyordu, arslanların önüne yem olarak atılıyordu. Öldürülüyorlardı, mahvediliyorlardı... Ve bu tarihe geçmiş bir zulümdür. Şimdi bunlar güya dinlerine yardım etmek adına Allah’ın sevgili kulları olan, ve Allah’ın;

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ قف

³ 28/Kasas, 4.

*İnne'd-dîne indallâhi'l-İslâm.*⁴ “Allah içinde geçerli yegâne din olan İslâm’ına” bağlı olan insanları, güya dinleri adına, dinî inançları adına; güya Allah’a hizmet adına katlediyorlar.

Demek ki peygamberler zamanında da, Peygamberimiz zamanında da böyle olmuş. Sahâbe-i Kirâm’dan nice kimseler şehadet şerbetini içmişler, zulmen ve gadren öldürülmüşler. Bi’ri Maûne’de 70 tane hafız katledilmiş. Ama maktüller Cennet-i Alâ’ya girmişler, Allah’ın rahmetine ermişler; katiller, dünyada da âhirette de cezalarını bulmuşlar. Bunun -bir ilâhî imtihan dünyası olduğu için ilâhî bir husus olduğunu biliyoruz.

Kafirler var, şeytan var, İslâm’a hücum edenler var; müslüman olarak yaşamak kolay değil. Hatta bazen müslüman olarak yaşamak, avucunda bir kor, yanar ateş tutmak kadar zor. Bazı yerlerde, “Ben müslümanım!” diyebilmek zor. “Ben müslümanım!” dediği zaman başına geleceklerin dehşetinden dolayı, diyemeyecek kadar güç durumlara düşebiliyor insanlar. Allah’ın dinine, yoluna, hak

⁴ 3/Âl-i İmrân, 19.

yola, güzelliğe, iyiliğe düşman birtakım varlıklar var dünya üzerinde ve bunlar gayret gösteriyorlar. O halde Allah'ın dostları da gayret gösterecek. Onlar bir cehd ortaya koyuyorlar, şeytanî bir cehd, gayret; Rahman'ın kulları da Rahmanî bir cehd gösterecek, bunun karşısına çıkacak...

İslâm mazlum olarak doğdu, garip olarak doğdu.

بَدَأَ الْإِسْلَامُ غَرِيبًا

*Bedee'l-İslâmu garîbâ.*⁵ Garip olarak ortaya çıktı ve müslümanlar daima zulme uğradı. Sabrettiler, eza cefa çektiler, ondan sonra İslâm izzet ve şevket kazandı. Okyanusları geçti, kıtaların üzerlerinden bütün diyarlara yayıldı. Tebligatını bütün insanlar duydu. Müslümanların, bu menfî cehde karşı cehd sarfetmesi Allah'ın bir takdiri olarak düşmanların çatışmasından, hücumundan sonra oldu.

⁵ Müslim, "Îmân", r. 232; İbn Mâce, "Fiten", 15, r. 3986; Ahmed b. Hanbel, IV, 73, r. 16690; Bezâr, Müsned, XII, 209, r. 5898; Taberânî, el-Mu'cemü'l-evsat, VII, 205, r. 7283.

İslâm Arabistan topraklarına yerleştığı andan itibaren Bizans hücumu başladı ve onlarla savaşıldı. Suriye fethedildi zar-zor... Anadolu çok büyük zorluklarla fethedildi. Haçlı Seferleri İstanbul'u ve Anadolu'yu yaktı yıktı, Kudüs'ü aldı, nice zulümler yapıldı. Yetmişbin kişi kılıçtan geçirildi... Bunların karşısına Selahaddîn-i Eyyûbî'ler çıktı. Bu zulümleri durdurdular, bu zalimleri defettiler. Allah mazlumlara yardım eyledi, adım adım ilerlenildi.

Demek ki bir düşmanca cehd var, bir de Allah'ın emrettiği savunma yollu ve Allah'ın dinini yayma yolunda sarfedilen gayret var. İşte cihad bu... Yani, karşılıklı olan bir şey. Düşman var; müslümanın da düşmana karşı çalışması boynunun borcu, şart, farz, mecburiyet... Nerede bir müslüman varsa, orada böyle bir hücum, orada bir zulüm vardır. Orada bir müslümanın da gayrete gelmesi, cehd etmesi, cihad etmesi mecburiyeti vardır.

Hatta birisi geldi, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem'e*;

“Ya Rasûlallah ben seni çok seviyorum!” dedi. Peygamber Efendimiz;

“Doğru mu söylüyorsun?” dedi.

“Çok seviyorum yâ Rasûlallah, aşığım sana; çok seviyorum.”

“Öyleyse belâlara hazırlan! Çünkü beni seven insana, belâlar dağdan selin güldür güldür akıp gelmesinden daha şiddetli gelir.” dedi.

Bu sevginin imtihanı çok oluyor, şiddetli oluyor ve nerede bir müslüman olsa, Allah onu ezalandırarak bir eziyetçi hâsıl ediyor. Onun karşısında da müslüman’ın uyanık, birlik ve beraberlik içinde olması lazım, dikkatli, gayretli olması lazım.

Cihad düşmanın cehdlerine karşı cehd sarfetmek olduğu için çeşitlilik arz ediyor. Düşmanın bir kısmı bizim anladığımız, bu Sırp’ı, Ermeni’si, Rum’u... Çepeçevre etrafımız düşman dolu ve sanki iflah olmaz düşman gibi. Sanki yola gelmez düşman gibi ama bir çıkış yolu var: Bakın Yunanlı’nın bize husumetini, düşmanlığını düşünün; bir de Bosna-Hersek’e kendi gayretiyle yardım gönderen

Yunanlı Yusuf İslâm'ı düşünün. Öbür taraftan, Yunanistan'dan Yenice Ovası'ndan, Makedonya'dan Sırp'lara yardım gidiyor, bu taraftan Yunanlı Yusuf İslâm'dan Bosna-Hersek'e yardım geliyor.

Çare neymiş?

Allah'ın dinini yaymakmış, insanlara İslâm'ı öğretmekmiş... İnsanlara İslâm'ı öğrettiğin zaman, Yunanlı, Yusuf İslâm oluyor.

İstanbul'da Ermeni bir kardeşimiz vardı, Zâhid Barsam... Müslüman olmuş, Hocamız'ın geldi elini öptü. Kapalıçarşıda ticaret yapıyor. Papazlar her gün dükkanına gelip gidiyorlarmış. “Niye Hıristiyanlıktan döndün, İslâm'a girdin? Bak bu hacıların hallerine, bak bu müslümanların hallerine, fakirliğine, geriliğine, vesairesine!..” diyorlarmış.

“Siz suyun kaynağına bakın. Dağdan pınarın ilk çıktığı yere bakın! O pınar suyu kullanılıyor, siz, kullanıldıktan sonra drenaj kanallarından aktığı yere bakıyorsunuz. İslâm o değil ki, o kullanılmış tarafı değil ki. Kaynaktan çıkan asıl yere bakın; İslâm'ın orası güzel.” demiş. “Müslümanların kusurlarını, fakirliğini, geriliğini bahane eden papazlarla

böyle mücadele ediyorum.” diye söylemişti. Ermeni...

Benim amcalarımdan birisi bir Rum hanımla evlenmişti. Ama müslüman oldu, hacı oldu, kendisi hacca gitti, kocasını hacca götürdü... Çocukları, damatları, hepsi müte-deyyin insanlar oldular. Ayırmak lazım.

Ben gazetelerin ve mitinglerin havasına dikkat ediyorum; yanlış. Bütün hıristiyan alemini suçluyor. Cepheyi genişletmeyi çalışıyor, hayır. Burda bir vahşet var diyeceksiniz. Buna hıristiyanlar da Hıristiyanlık da Hz. İsa da razı değil diyeceksiniz ki adam -zaten o da vicdanen tüyleri diken diken oluyor bu kafa kesmeden, işkenceden-senin tarafında yer alsın. “Bu bir haçlı savaşıdır; haçlılar şöyle yapıyor, böyle yapıyor!” dediğiniz zaman, onun Hıristiyanlık damarlarını körüklemiş oluyoruz. Böyle diyenler böyle yapmış oluyorlar. O zaman cepheyi lüzumsuz genişletmiş oluyoruz. Adam zaten Sırp’ın yaptığına razı değil ki... Razı olmayanlardan misal vereceksin. Çünkü onun sözü daha önemli. Öyle yapmıyoruz, cepheyi genişleterek, ileri

geri konuşuyoruz. Bence yanlış. Konuşmalar-
da dikkat etmek lazım.

Düşman var; Sırp vahşeti, Ermeni vahşeti,
Kıbrıs'ta Yunan vahşeti... Gördüğümüz
şeyler.

e. Düşmanların ve Cihadın Çeşitliliği

Başka?

Şeytan var; o da bir düşman!.. O da her-
kesi aldatıyor. Sizi de aldatıyor, müslümanı
da aldatabiliyor. O da büyük bir düşman.

Sonra nefis var, en büyük düşman. Çünkü
onun düşmanlığını kimse farketmiyor. İçinden
gelen arzuya tâbi olduğu zaman Allah'ın rıza-
sından dışarıya düşüyor.

Bütün bu düşmanlarla mücadele etmek
cihadın çeşitleri... Cihad sadece savaş değil,
cihad sadece savaşla değil. Bunu hatırdan
çıkarmayalım. Cihad; İslâm için sarfedilen
her cehd, İslâm düşmanlarının faaliyetlerine
karşı gösterilen her müsbet çalışma. Bunların
hepsi cihad olmuş oluyor. Onun için "kı-
tal"den mânası farklıdır. *Kıtâl*; katletmek,
karşılıklı birbirini öldürmek için karşı karşıya
gelmek... O, *Katele* fiilinden *kıtâl*; müşâreket

ifade ediyor. O seni öldürmeye çalışıyor, sen onu. Kıtâl başka, gazâ başka, cihad başka. Cihad daha geniş bir kavram. Hepimizin -farz olarak- boynumuzun borcu olan bir şey.

Şimdi, kendimize çekidüzen vermek, istikametimizi doğrultmak, duvara tuğlaları yanlış, eğri koymamak, duvarı yıkılacak gibi yanlış inşâ etmemek için kendimize “İslâm niçin geldi?” diye bir soru soralım...

İslâm Allah’ın varlığını, birliğini tebliğ için geldi. *Lâ ilâhe illallah* tevhidini insanlara öğretmek için geldi. Allah’tan gayriye tapılmasın, bu yanlışlıklar ortadan silinsin ve sadece Allah’a kulluk edilmek sağlansın diye geldi.

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

*İyyâke na’budü ve iyyâke neste’în.*⁶ “Ancak sana ibadet ederiz.” Bu anlamın, bu mânânın insanlara öğretilmesi için geldi.

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا

⁶ 1/Fâtiha, 5.

*Va'budullâhe ve lâ tüşrikû bihî şey'en.*⁷

“Allah’a ibadet edin ve yalnız Allah’a ibadet edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın!” *Ve lâ tüşrikû bihî şey'en.* “Ona hiçbir şeyi ortak koşmayın!”

Şirkin renk olarak küfürden daha açık bir renk olduğunu bilirsiniz. Küfür kıvılcık, kara; küfür, inkâr; yani hiçbir şeyi kabul etmiyor. Hiç bir şey yok kafasında, gönlünde... Kıpkızıl ve kapkara... Şirk; bir inanç var ama yanlış. Renk biraz daha açık ama, onun hakkında bile Kur’ân-ı Kerîm’de buyruluyor ki;

إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

*İnne’s-şirke le-zulmün azîm.*⁸ “Şirkin kendisi çok büyük bir zulümdür.” Az bir şey değil, azîm bir zulümdür. Şirk zulümdür. İnsanın müşrik olması, Allah’ın varlığını anlamaması, yanlış anlaması, Allah diye yanlış mabutlar edinmesi, büyük bir zulümdür. Şimdi müslümanın bu zulmün ortadan kalkması için çalışması lazım. Biz sulh olmuşuz, sükut olmuşuz. Adam Hz. İsa’ya tapıyor; şirk. Bu-

⁷ 4/ Nisâ, 36.

⁸ 31/ Lokmân, 13.

nun yanlış olduğunu söylememiz lazım. Söylersek anlayacak insanlar var... Japon güneş, güneşin oğlu imparatora tapıyor. Bu olmaz diye söylememiz lazım. Söylemek, anlatmak mümkün.

Konyalı bir kardeşimizin anlattığı bir olay:

Konya'ya Japonlardan bir grup gelmiş. Oğlu turizm rehberi, gezdirmiş. Japon kızlarından bir kız ile ahbaplığı ilerletmiş. Kız bir sonraki sene -veya birkaç sene sonra- bir daha gelmiş. Ahbap oldular, daha önceden tanıştılar diye evlerinde misafir etmişler. Gayet hanımefendi bir kızcağız. Haftalarca evlerinde beslemişler. Evin sahibi, oğlanın babası diyor ki, "Besledim, misafir ettim diye baskı olmasın diye kendisine müslüman ol diyemedim. İmana gel diyemedim ama canım istedi. Fakat bizim yaşayışımızı, namaz kıldığımızı, tesettürümüzü gördü; inancımızı, aile yaşayışımızı gördü." diyor. Tekrar Japonya'ya gitmek üzere ayrılmış. Kimse bir şey söylememiş kendisine ama İstanbul'a gelmiş, Beyoğlu müftülüğünde kendiliğinden müslüman ol-

muş. Kimse bir şey söylemeden kendiliğinden müslüman olmuş. Bakın, olabiliyor.

Japon'a anlatabilirsiniz. "Bu güneş dünyanın güneşi, bundan başka nice güneşler var gökyüzünde, sayısız güneşler var; sen niye buna tapınıyorsun?.. Sonra bununla senin imparatorunun ne ilgisi var? Arada bu kadar büyük mesafe var, onun oğlu olması mümkün mü? Bak o da öldü gitti, gömüyorsun, çürüyor, hücreleri var... Japonsun, biliyorsun teknoloji ve ilim sizde gelişmiş. Sen buna niye tapınıyorsun?.." desen yıkarsın Japonya'yı. Japon'un şirkini yıkarsın.

Hindistan ineğe tapıyor. Biz kesiyoruz, derisiden ayakkabı yapıyoruz. Halis muhlis kösele ayakkabı yapıyoruz, satıyoruz. Adam ona tapınıyor. Bunu anlatmak çok kolay, anlatabilmeliyiz. Amerikalı'ya, Yahudiye, Hintli'ye, Japon'a, vesaireye hakkı anlatabilmeliyiz. Bunu anlatmak için geldik, vazifemiz budur diyebilmeliyiz.

Niçin Allah insanlara peygamber göndermiş, niçin bir din buyurmuş, emretmiş?

Allah'ın dini insanlara iki cihanın saadeti için öğretmek için gelmiştir. Onun için Meh-

med Zihni Efendi, ilmihal kitabının ismine *Nimet-i İslâm* diyor. İslâm bir nimettir, insana iki cihanın saadetini öğretmek için gelmiştir. İnsan müslüman olduğu zaman, hem dünyada mutlu olur, elhamdülillah; huzurlu olur, temiz olur, pis olmaz... Ailesi, şahsı, ruhu, aklı, vicdanı, toplumu temiz olur. Âhirette de rahat eder, dünyada da bahtiyar olur. İslâm insanlığa bunu sağlamak için gelmiştir ve Allah hep hayırları öğretmiştir.

قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ

Kul innallâhe lâ ye'muru bi'l-fahşâ'.⁹

Dinde hiç kötü şey, kötü emir yoktur. Mesela, içki yasaklanmışsa, içki kötü olduğundandır. Zina yasaklanmışsa, nesli mahvettiğindendir. Hırsızlık yasaklanmışsa, mülkiyet hakkı zedelendiğindendir... hâkezâ... Demek ki insanlara Allah güzel şeyleri öğretmek için dini göndermiştir. İslâm bu güzelliklerin hey'et-i mecmuasıdır.

Ve İslâm'ın en mühim vazifesi, müslümanın en büyük vazifesi, bunları başka insan-

⁹ 7/A'râf, 28.

lara anlatmaktır. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz bu vazifeyi yaptı ve vedâ hutbesinde, “Allah’ın emirlerini size tebliğ ettim mi?” buyurdu. “Tebliğ ettin yâ Rasûlallah!” cevabını alınca, vazifesini tamamlamış bir kimse olarak “Şahid ol yâ Rabbi!..” dedi.

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي
وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا

*El yevme ekملتü leküm dîneküm ve etmemtû aleyküm ni’metî ve radîtü lekümü’l-islâme dînen.*¹⁰ “Bugün size dininizi ikmal ettim, tamamladım. Müslümanlığım kemale erdi, nimetlerimi sizin üzerinize tamamladım; ancak müslüman olmanıza razıyım, başka bir inanç üzere olmanıza razı değilim.” âyet-i kerîmesi gelince, herkes sevindiler ama, bu işin esrarını kavrayan Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz ağladı. “Niye ağlıyorsun, bak nimetlerimi size tamamladım, dini ikmal eyledim.” buyuruyor. “Dini ikmal ettiyse vazifelinin vazifesi bitmiş demektir, aramızdan

¹⁰ 5/Mâide, 3.

gidecek demektir.” dedi. Onu anladığı için ağladı Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz.

Şimdi bu vazife sahâbe-i kirâma geldi, intikal etti. Sahâbe-i kirâmın çoğunun mesleklerini bile bilmeyiz. Çünkü mesleği İslâm’ı yaymak, öğretmek, neşretmektir; İslâm’ı tebliğ, insanları irşad etmektir; İslâm’ı öğretmektir, insanları İslâm terbiyesi ile yetiştirmektir.

Özbekistan’a gittik, Buhara’ya, Semerkand’a gittik. Semerkand’da sahabe kabirleri var, ziyaret ettik. Ne kadar uzak diyarlara gitmişler... GAP bölgesine gittik. Barajın kapladığı suların örteceği yerleri gezdik. Nice sahabe kabirleri var. İstanbul’da sahabe kabirleri var.

Bu niçin?

Oraya bir mesajı götürmek için. Yani bir iletişim, bir irşad ve tebliğ vazifesi için.

Demek ki İslâm iletişim dini. Peygamber Efendimiz insanlara Allah’ın emirlerini bildirmeye gelmiş; iletişim... Peygamber Efendimiz insanlara İslâm’ı öğretmiş; iletişim... Sahâbe-i kirâm ve müslümanların görevleri,

İslâm'ı başkalarına yaymak ve öğretmek; iletişim... Yani iletişim dediğimiz -tabii bu ismi yaşlılar biraz yadırgarlar, yeniler bilirler-enformasyon; bilgi nakli, bilginin bir başka tarafa nakli, muhabere, telekomünikasyon veya sadece komünikasyon dediğimiz olay. İslâm bu... İslâm büyük ölçüde bu iş, en büyük ölçüde bu çalışma temeline dayanıyor. Bunun altını çizerek belirtmek istiyorum, sonra bunun üzerine tekrar geleceğim.

Tabii burada muhteva önemli. Bir şeyi götürüp birisine anlatacaksınız, ileteceksiniz bir bilgiyi, bir haberi karşı tarafa ileteceksiniz ama, neyi ileteceksiniz? Bu bilgi, muhteva, yani iletilecek olan şey, iletişimdeki malzeme, İslâm'da çok önemli. Onun için müslümanlar, Peygamber Efendimiz'in sahabesi o kadar titremişler ki haberin doğru olmasına; ödleri patlamış Peygamber Efendimiz'den bir haber naklederken, acaba bir kelimesini değiştirirmiyim diye. Doğru bildikleri bir haberi, belki tam nakledemem diye ömürlerinin sonuna kadar susmuşlar da, bildiği bilgiyi kendisiyle götürüp başkasına öğretmeyen cezaya uğrayacak diye, en son anında söylemişler.

Ama çok sıkı şartlara bağlamışlar. Peygamber Efendimiz'in kıllarını biliyoruz. Kıllarını muhafaza etmişler. Sözlerini, nasihatlerini muhafaza etmişler. Günlük hayatı, özel hayatı, ictimai hayatı, sözleri, hareketleri, tasvipleri, takdirleri, nasihatleri, hepsi gayet güzel bir şekilde tespit edilmiş. Ve bu başkasına anlatılsın, “Duyan benden duyduğunu başkasına anlatsın.” diye Peygamber Efendimiz buyurduğu için alimlerimiz bunu yapmış.

Kardeşimiz takdim konuşmasında söyledi:

الْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ

*el-Ulemâu veresetü'l-enbiyâi.*¹¹

¹¹ Ahmed b. Hanbel, V, 196, r. 21763; Buhari, “İlim”, 10; Ebu Davud, “İlim”, 1, r. 3641; Tirmizi, “İlim”, 19, r. 2682; İbn Mace, “İftitah”, 17, r. 223; Darimi, “İlim”, 17, r. 354; Beyhakî, *Şu'abu'l-îmân*, III, 222, 224, 320, r. 1574, 1576, 1767; İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, XXXVIII, 318; İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, XXXVIII, 319; *Münâvî*, *Feyzü'l-kadîr*, IV, 384, r. 5705; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, X, 159, r. 28823; İbn Abdül-berr, *Câmi'u beyâni'l-ilm*, I, 170, r. 179; Gümüshânevî, *Râmûz*, 222, r. 17.

Bu iletişim vazifesi, Peygamber Efendimiz'den sonra alimlere intikal etmiştir. Herkesin bir mesleği var; mühendis, doktor, ziraatçı, vesaire vesaire.. Ama bu hizmetin, bu haber-i sâdıkın, doğru sözün, inancın, doğru mesajın iletilmesi alime verilmiş. Çünkü bile rek yapılması lazım. Cahilin işi değil, cahilin altından kalkacağı yük değil. Onun için alimler “Peygamber Efendimiz'in vârisleridir.” diye, o vâris olma şerefiyle anılmışlar; kendilerine o rütbe verilmiş. Ve İslâm'da ilim hem dine hem dünyaya hem âhirete hakim olmuş. Yani din de ilimle... “Dindar olmak, Allah'ın rızasını kazanmak isteyen, ilim öğrensin! Dünyayı kazanmak isteyen, ilim öğrensin! Âhireti kazanmak isteyen, yine ilim öğrensin!” buyurulmuş.

O halde İslâm iletişimin önemli bir kısmı, bölümü olan iletilecek şey, malzeme. Malzemenin doğru olmasını, hak olmasını, gerçek olmasını sağlamış, buna çok önem vermiş ve bu malzemenin, her tarafa iletilmesini ümmet vazife olarak yüklenmiş. Âyet-i kerîme ile kendilerine emredilmiş; *emr-i mâruf* ya-

pacak, *nehy-i münker* yapacak, cehd sarfe-
decek, mesajı her tarafa iletcek.

İslâm bunu 14 asır önce böyle koymuş or-
taya. Bu olay müslümanların bilmesi gereken
bir şey. Toplumlar gelişme göstermişler ve
toplum bilimciler, sosyologlar toplumları tas-
nif ederken, yaşam tarzlarına, ekonomik faa-
liyetlerine, iktisadî çalışmalarına göre top-
lumları sınıflandırmışlar. Tarım toplumu de-
mişler. Sadece ziraat yaparak, kendi ihtiyaç-
larını kendi dar çevçeresi içerisinde sağlaya-
rak; kışlığı yazdan hazırlayıp, ektiğini kışın
yiyerek, hazırladığı yiyecekleri kışın tükete-
rek, böylece hayatını idame ettiren kapalı
ekonomiler. Böyle bir toplum tipi, iptidaî
görölmüş, tarım toplumu denmiş.

Sonra coğrafi keşifler olmuş, kıtalar keş-
fedilmiş. Kıtalara ulaşım için âlet edavât ya-
pılmış, bilgi genişlemiş, toplumlar arasında
bilgi alışverişi çoğalmış... Bunda İslâm'ın bü-
yük payı var. Avrupa'nın üzerine doğan İslâm
güneşi diyor, Dr. Sigrid Hunke... Yani karan-
lık, kapkara bir Avrupa, hiçbir şeyi bilmeyen
görmeyen izbe bir yer, ama üzerine İslâm'ın
güneşi doğuyor. Herşeyi müslümanlardan öğ-

renmişler. Rönesansı müslümanlardan aldığı bilgilerle yapmışlar. Hatta dinlerindeki reformu müslümanlarla temastan dolayı yapmışlar. Luther'in ve diğer Hıristiyanlık'taki reformistlerin kaynağı İslâm'dır ve müslümanların bilgileridir, müslümanların kanaatleridir.

Osmanlılar'la temas halinde olan mıntıkalarda Uniteryen mezhebi çıkmış. Yani Allah öyle üç değildir, Allah tektir, demeye başlamış hıristiyanlar bile. Tabii öteki Katolikler bunları kesmişler, saman alevlerinde yakmışlar, derilerini yüzmüşler. Sen misin böyle söyleyen?.. Bunlar Amerika'ya kaçmışlar. Amerika'nın bazı reısicumhurları bile Uniteryen, yani Allah'ın birliğini kabul eden insanlar olmuşlar.

Reformun ve rönesansın bize söylenmeyen kaynağı, İslâm'a ilgi artar diye ifade edilmekten kaçınılan kaynağı İslâm'dır, İslâm âlemidir; Avrupalıların İslâm âlemiyle temasıdır. Sigrid Hunke bu kitabında bunları gayet güzel anlatıyor. Avrupalıların neleri müslümanlardan nasıl aldıklarını bir bir sayıyor, anlatıyor. Maroken koltuk deriz; marok, mağ-

rib demektir. Yani, bizim Faslı müslüman kardeşlerimizin yaptıkları deriler o kadar güzelmiş ki, şöhret bulmuş. Müslin çorap deniliyor. Müslin, Musul'da imal edilen çok ince kumaşlara verilen isimdir. Ondan dolayı müslin çorap adını almış. Hâkezâ, bütün herşey böyle. Tıp ilmi, fizik, kimya ve diğer ilimler, müslümanlarla temastan böyle gelişmiş.

Sonra, sanayi devrimi, yani üretimi artıran ve bunun pazarlamasıyla meşgul olan topluluklar ve burada da bir ilerleme ve gelişme...

Şimdi bilgi topluluğu, bilgi toplumu. Avrupalı dünyayı görünce akademiler, bilim akademileri kurmuş. Bu işleri böyle kolayca kavramak mümkün olmuyor diye akademiler kurmuş. Büyük paralar tahsis etmiş, her çeşit bilgiyi dünyanın her yanından toplama faaliyetleri başlamış, koleksiyonculuk başlamış, ansiklopedistler zuhur etmiş, bilginin her çeşidini toplama çalışmaları olmuş... Ve sonunda bu bilgilerin o kadar çok olduğu, o kadar geniş olduğu görülmüş ve o kadar faydalı olduğu görülmüş ki, bunun üzerine daha geniş biçimde eğilinmiş.

Bu bilginin toplanmasından ayrı, haber alınması ve haber olarak verilmesi, bilginin transferi çok büyük bir mesele olduğu için, Şimdi insanlar için deniliyor ki, insanların topluluğu “enformasyon toplumu”, yani iletişim toplumu hâline gelmiş. Çünkü, Amerika bir konuda çalışma araŐtırma yapıyor, İngiltere de laboratuvarlarda bir konuda çalışma yapıyor, Japonya da, Almanya da, Rusya da yapıyor. Bazen bakıyorsunuz aynı konuda Rus bir Şey buluyor, ötekilerin haberi yok. Bazen Amerikalı bir Şey buluyor, bazen Alman bir Şey buluyor, bazen Japon... Ve birbirlerinden çalıyorlar bu bilgileri. Teknolojik casusluk dedikleri bilgi alma, bilgi kaçıрма, bilgi toplama, bilgiyi ne olursa olsun elde etme.

Bizim Teknik Üniversite’de profesör arkadaşlarımız, tez yazmışlar; jüri, müslüman dindar kardeşimiz diye reddetmiş. “Olmaz böyle tez, bu ne biçim konu? Kabul edilmez, bilimsel değil.” diye. Tezi, Londra’dan haber alınmış, Londra’daki bilimsel mecmualarda neŐredilmiş. O zaman, onu Őahit gösteriyor, bak onlar kabul ediyorlar diye dava ediyor. Türkiye’deki bir doktora tezi derhal onlar

tarafından haber alınıyor. Bir iletişim, bir haber alma, ve haberi toplama, tasnif etme... İşte enformasyon veya İngilizce “information” veya “communication” veya komünikasyon veya medya dediğimiz olay.

f. İslami Cihatta İletişimin ve Teknolojinin Önemi

Biz İslâmî cihadda, İslâm’a hizmette bu işin çok önemli olduğunu gördüğümüz için, nihayet bir tasavvufî topluluk olduğumuz halde, yani kişinin ruhî eğitimi ile ilgili, ibadet ve taatle ilgili bir saha gibi görünmesine rağmen, cihad boynumuzun borcu, Allah’ın emri olduğundan, hemen elimize fırsat geçer geçmez iletişim vasıtalarını elde etmeye yöneldik. Çeşitli dergiler çıkartmaya başladık. Çünkü dergiler, gazeteler, kitaplar; bunlar iletişim dediğimiz, enformasyon olayının malzemesi.

Dergiler çıkartmaya başladık. Bu bir güzel atılım, başlangıç oldu, ışık, işaret oldu. Birçok gruplar, çeşitli dergiler çıkartmaya başladılar ve bu bolluk ve çeşitlilik ve canlılık, birçok kimseyi de ürküttü ve korkuttu.

“Eyvah müslümanların bu kadar dergileri var, bizimkilerden daha baskın oluyor.” filan diye rakip zümre telaşa dahi düştü.

Bizim 1985 yılında neşrine başladığımız “İlim ve Sanat” dergimiz -her nüshası yurt içinde ve yurt dışında üniversitelerde bahis konusu edilir; seminerlerde ve beynelmilel kongrelerde atıflarda bulunulur kıratta, seviyede yazılarıyla dolu- ilk nüshası iletişim üzerinedir; iletişimin önemini anlatmaya çalıştık. Cemiyetimize, cemaatimize, toplumumuza bu işin önemini anlatmaya çalıştık... Şimdi de bu işi yapmaya çalışıyoruz. 1985-92, 93’e doğru gidiyoruz, yedi sene... Ama İslâm toplumuna iletişimi, enformasyonun, komünikasyonun önemini gereğince anlatabilmiş değiliz. Epeyce anladılar, epeyce anladılar ama alacakları çok yol var.

Tabirler modern olunca veyahut nesiller arasında yetişme farkı olunca ve nesiller arasında iletişim olmayınca, bilgi transferi, bilgi tebadülü olmayınca böyle sıkıntılar oluyor. O da iletişimdeki bir kusurumuz.

Aslında bu iletişim dediğimiz şey insanların hayatının bir parçası. Eski devirlerde de,

eski toplumlarda da şimdiki toplumumuzda da olan bir faaliyet. Faaliyetlerimizin pek çoğu aslında bir iletişimdir. Konuşmamız, işaretleşmemiz, mektuplaşmamız, nasihatimiz, vaazımız, hutbemiz, makalelerimiz...vesaire. Bunların hepsi birer iletişim vasıtasıdır.

Aslında bilerek bilmeyerek bu işi yapıyoruz. Ama biz küçük bir hamle yapıyoruz, bizim hasmımız olan, rakibimiz olan -hani cihadda tarafeyn, iki taraf vardı; onlar cehd sarfediyorlar, biz de cehd sarfediyoruz.- karşı taraf çok büyük hamleler yapıyor.Yani onlar, bir jet uçağına binmişler, aynı istikamete gidiyorlar. Biz de gidiyoruz ama, onlar jet suratiyle gidiyor, biz yürüyerek gidiyoruz veya biz pervaneli bir uçakla gidiyor gibiyiz.

İletişimin önemini Avrupalı, Amerikalı, batılı çok iyi anlamıştır. Üzerinde kitaplar yazılmıştır. İletişimin önemi üzerine ve kullanım şekilleri üzerine, ihtisaslar yapılmıştır. Çünkü cemiyetlerin, toplumların teşkilatlanmasının ön şartı iletişimdir. Yani bu iletişim olmadan bir mükemmel toplum, bir mükem-

mel teşkilat mümkün değildir. Bir mükemmel cihad mümkün değildir.

Biliyorsunuz Kıbrıs Harekâtı yapıldı, Kıbrıs Harekâtı'nda bir Türk gemisi Türk uçaklarının bombalarıyla batırıldı. Bu haberleşmenin eksikliğinin, yanlışlığının, geriliğinin nelele malolduğunu gösteren, hepimizin yaşadığı bir misaldir. Adamlar, muhribin güvertesinden “Biz Türküz!” diye işaret ediyorlar. Türk uçakları da, “Bunlar yalandan Türk bayrağı çekmiş, aslında Yunanlı; vay, Kıbrıs'a Yunanlılara yardıma gidiyorlar.” diye, bomba yağdırmaya devam ediyorlar. Kim bilir kaç kişi öldü?.. Yani ne oldu bilmiyoruz. Fecî bir iletişimlilik örneği.

Amerika Irak'ı teşvik etti, Kuveyt'e girdikten sonra da bütün dünyayı arkasına topladı, Suudi Arabistan'a yerleşti. Ve Irak'ı, iyice hazırlanmış olmasına, İran'a karşı savaşın diye verilen silahları iyice toplamış ve bir de nükleer güce sahip olma çalışmalarına da girişmiş olmasına rağmen, elinde pek çok imkân var; onu nasıl hakladı? Irak'la İran harbini nasıl rolantide tuttu?.. Nasıl birisi ilerlediği zaman ötekisine yardım etti? Nasıl ötekisi

ilerlediği zaman berikisine yardım etti? İletişim sayesinde. İletişim için kullanılan merkez Avustralya'daymış. Avustralya'da öğrendim onu. Avustralya'nın kuş uçmaz kervan geçmez, kimsenin takibe g yetiremeyeceği bir yerinde, uydudan alınan bilgiler yansıtılarak, böyle kullanılarak, o savaşlar kazanıldı. Tabii bu işin, haberleşmenin savaşta kullanılma yn.

Bunun toplum hayatında başka sahalarda kullanılışı da var, onları da söyleyeceğim. Filozoflar insanları çeşitli şekillerde tarif etmişler. Bir tanesi "homo ekonomikus" yani, iktisadî faaliyetler yapan, iktisadî yn çok kuvvetli olan varlık, insan diye tarif etmiş. O hâle gelmişiz ki şimdi, diyorlar ki, "homo informatikus" demek lazım. Yani, haberleşmeye dayalı faaliyetleri götüren bir insan hâline geldi.

Bu hususta muazzam bir teknoloji patlamasıyla karşı karşıya kaldık biz. Osmanlı bu teknolojiye sahip olsaydı, Osmanlı Devleti belki yıkılmayacaktı. Balkanlar'dan haber alamıyordu... Ama şimdi, dünyanın bir yerinde küçük bir olay olsa haber alınabiliyor.

Uydudan çekilen fotoğraflarla tarladaki başağın tanesi seçilebiliyor. Başağın cinsi anlaşılabilir. Fotoğraflar büyütüldüğü zaman tarlada ekili olan buğday mı, arpa mı, yulaf mı, haşhaş mı, başka bir şey mi olduğu anlaşılacak hâle geldi. Bunun için göğe, satellit dediğimiz uydular fırlatıldı. Televizyon gelişti, her eve girdi, renklendi. Bizim halkımıza o kadar cazip gösterildi ve devlet bu işi özel sektöre o kadar havale etti ki, köylü kadınlar beşibirerdelerini, bileziklerini sattılar, her eve televizyon, video, müzik seti girdi. Milyarlar onlara gitti, bizden çıktı. Ama içeriye bir düşman girdi. Evin içine onların bir casusu girdi oturdu.

İnformasyonun, iletişimin çeşitli safhaları var. Bir, bilginin üretimi var; bulunması, elde edilmesi meselesi var. İlmî araştırmalarla veya keşiflerle veya fişlemelerle toplanmalarla... İkincisi, bu bilgilerin depolanması, depolanma meselesi var. Bunda da metodlar gelişti. Amerika'da kütüphaneler o hâle geldi ki, değil kitapların isimlerini tesbit etmek, kütüphanede bir konudaki paragrafları bulabiliyorsunuz. Yani herhangi bir konuda araş-

tırma yapıyorsanız ve o konunun anahtar kelimesini biliyorsanız, kitapların hangi sayfasından hangi sayfasına kadar o konu var, onu bulabiliyorsunuz.

Üniversite kütüphaneleri evdeki bilgisayarlara bağlandı. Yani, talebe oturduğu yerden, kütüphanenin açık olması, kapalı olması, mesai saati, vesairesi bahis konusu olmadan düğmelere basarak, üniversite kütüphanesinin içindeki kitapların her tarafını dolaşabiliyor, her sayfasını açabiliyor. Bilgi o hâle geldi. Depolanması akıllara hayret verecek boyutlara ulaştı. Parayı verip de üye olabilirsiniz, siz de bugün Türkiye’den bilgisayarla Amerika’nın kütüphanesine dalabiliyorsunuz, kitapları karıştırabiliyorsunuz; araştırmanız için gerekli malzemeyi bulabiliyorsunuz.

Halbuki bizde... Mesela ben Milli Kütüphane’ye çalışmaya giderdim. -Milli Kütüphane bizim en modern kütüphanemizdir, devletin resmî her yayının oraya gönderilmesini istediği müessesesidir- Bir kitap isterim; istemesi bir belâ, beklemesi bir belâ, alması bir belâ, mesaisi bir belâ... Mesâi saati vardır, her zaman olmaz. Tam böyle çalışmaya daldığınız

sırada kitabı çeker alırlar elinizden vesaire. Yaka silkersiniz; ilim yapacak bir şevkiniz ve zevkiniz kalmaz. Ama Amerika'da talebenin bilgisayarına kadar bilgi götürülmüş durumdadır. Böyle talebe yetişir, böyle toplum ileri gider.

Bizim Teknik Üniversite'den Amerika'daki üniversiteye giden bilgisayarıcı arkadaşlara sordum;

“Nasıl Amerika'nın durumu?”

“Bizden on yıl ileride.” diyor.

Bu da Teknik Üniversitenin elamanı ama “Bizden on yıl ileride.” diyor. Demek ki, bilginin depolanması, işlenmesi, aktarılması, alınması, satılması çok önemli boyutlara ulaşmıştır. Tabii biz bunun vahametinin farkında değiliz. Biz kitapları bilmezken, bir konudaki kitapların içindeki muhtevasının ne olduğunu bilmezken, onların -bizim kitaplarımız dahil, Kur'ân-ı Kerîm, âyet-i kerîmeler dahil, hadîs-i şerîfler dahil hepsinin fişlenip işlenmesiyle, depolanmasıyla- bizden çok daha kısa zamanda, süratle bilgilere sahip olmasının, bizim başımıza neler

getireceğinin farkında değiliz. İşin vahametinin farkında değiliz.

Münih'te bir arkadaşla beraberiz. Dedi ki: "Size bir şey göstereceğim. Şu Almanları biraz masrafa sokalım!" dedi, şaka yaptı. Münih'ten Frankfurt'a o gün saat 14-16 arasında hangi trenler var diye makineye sordu. -Böyle kulübe gibi bir şey; 70 x 70 ebadında, ortada tek bir şey. Onun tuşlarına bastı.- Münih'ten Frankfurt'a gitmek istiyorum. Saatler bugün 14-16 arası... Makine bir çalışmaya başladı. Tıkır tıkır, tıkır tıkır, tıkır tıkır... Hooop, bize kocaman bir kağıt uzattı. 20-30 tane gitme imkânı; aktarmalı, direkt, ucuz, pahalı, yataklı, koltuklu... vesaireli vesaireli hepsini yazmış. Yani gitseniz danışma bürosuna, bilgi bürosuna, ben 2-4 arası Frankfurt'a gitmek istiyorum ne yapacağım diye sorsanız; ne yazabilirsiniz, ne de söyleyebilir adam, şaşırır. Ama bilgiyi depolamış, almasını ve vermesini kolaylaştırmış ve bedavalaştırmış. Bu toplumla siz nasıl mücadele edeceksiniz?..

Akıllı bomba icat etmiş; düğmesine basıyor, hedefini tarif ediyor, bomba maniaları

aşıyor, gidiyor hedefe çarpıyor. Bununla nasıl mücadele edeceksiniz?.. Karanlıkta görüyor. Karanlıkta gören, nişan alan silahları var. Seni senden iyi biliyor. Kaç tane askerin nereye gitmiş, vücut hararetinden tespit ediyor. Bu teknolojinin ilerlemesi, bu bilginin genişlemesi karşısında bizim cihad ne halde olacak? Biz bunlarla nasıl başa çıkacağız, nasıl meselemizi anlatacağız?.. Bunun telaşına düşmemiş toplumumuz. Çok rahat yaşıyor. Yani kuzu gibi, kurbanlık koyun gibi yaşıyor.

Bosna'daki, Hersek'teki olayların ne kadar yakında olduğunun farkında değil. Ermenistan'daki, Kafkasya'daki olayların ne kadar bizimle ilgili olduğundan haberdar değil. Bunun arkasından bize nelerin geleceğinden haberdar değil. Güneydoğu'daki -hatta Kürtlük için çalışan- kardeşlerimiz, kendisinin başına neler geleceğinin farkında değil. Arkasından nasıl aldatılıp da ne hâle düşürüleceğinin farkında değil. İletişimsiz, bilgi toplumu olamamanın, iletişime sahip olamamanın cezasını çekmeye mahkûm kurbanlık koyunlar gibi. Bir de, "Allah'ın sevgili kullarıyız. Cihad edeceğiz, mücahi-

diz.” filan diye de, koca koca sözler söyleyen saf insanlar durumuna düşmüş durumdayız.

Bu radyonun, televizyonun, telekomünikasyonun, haberleşmenin; bilgi depolamanın, bilgi almanın, bilgi satmanın önemini şöyle anlatabilirim size:

Bunun maliyeti çok yüksek ama, verimi çok fazla...Yani en büyük verimi sağlayan saha bu. Amerika'daki GSMH'sının %46'sı bu tarafa harcınıyor. Yani yarı yarıya... Biz bir bilgiyi bulamazken, bir âyeti, bir hadîs-i şerîfi bulamazken Amerikan devleti kazancının yarısını bu işe harcıyor...

g. Her Şeyden Haberdar Olmamız Lazım

Geçen gün ezan okundu; -yani bunu acı taraflarımızı belirtmek için söylemek istiyorum- yavaş gidersem sünneti değil farzı da kaçırdım diye, camiye apar topar gittim. Bana cübbeyi, sarığı verdiler, yatsı namazında mihraba sürdüler. Namazı kıldırdım, çıktık. Sonradan öğreniyorum ki, “Hocaefendi bize çorapsız namaz kıldırdı.” demişler, tenkit etmişler. Ben namaza yetişeyim diye çorap giymeye fırsat bulama-

dım. Çorabı arasam namaz kaçacak. Ayağımı kurulayacağım vesaire. Apar topar camiye yetiştim. “Yahu, hoca abdestsiz namaz kıldırmamış; usulüne uygun kıldırmış. Çorapsız kıldırırsa ne olur?” Hiçbir şey olmaz. Bundan haberdar değil millet; bunun dedikodusunu yapıyor. Peygamber Efendimiz yün çorap mı, ipek çorap mı, pamuklu çorap mı giydi, mer-serize mi giydi?.. Ne giydi de namazı kıldır-dı?.. Yani çoraplı olsa ne olacak, çorapsız olsa ne olacak?..

Bir cuma günü, “Cuma’dan sonra yüz de-fa: *Lâ ilâhe illallâhü vahdehû lâ şerîke leh, lehül mülkü ve lehül hamdü ve hüve alâ külli şey’in kadîr.* derse, şu sevapları alır.” diye hadîs-i şerîfte okumuştum, oturdum. İnsan tabii bunu okurken biraz gecikiyor. Bir kasa-badayız. Arkadaşım da arkada namaz kılı-yor... Patırtı ko-ptu. Şöyle baktım münakaşa ediyor bir şahısla, neyse ben tesbihleri çek-tim. Meğer konu şuymuş:

“Yahu, bu ne biçim adam?” demiş arka-daki birisi. Benim arkadaşım da soruyor ona:

“Ne biçim, ne var yani?..”

“Cumadan sonraki sünnetleri kılmadı, boyuna oturuyor.” demiş.

“O ilâhiyat profesörüdür, git kendisine sor!” demiş.

Gelip de bana da sormuyor, ama buğz ediyor bana... Ben farzdan sonra oturmuşum, Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesi olan bir şeyi yapıyorum; yine sünnetlerimi kılacağım. Kılmayacağımdan değil. Sana ne be adam, başka işin mi yok?.. Yani cumanın farzını kılsa, o da yeter bir insana... Ama bunun için müslüman birbirine buğz ediyor. Bilgiden bu kadar yoksun. Bilgi iletiminden, iletişiminden bu kadar uzak. Amerikalı gelirinin %46'sını harcıyor; biz bu kadar uzağız.

Muhterem kardeşlerim!

Yeni dünyada ileri devletler tarafından bir enformasyon sistemi, düzeni kurulmuştur ve bunun tekeli Amerika'nın ve Avrupa'daki gelişmiş birkaç ülkenin -yedi ülke filan deniliyor, OECD deniliyor- ve Sovyetler Birliği'nin, Japonya'nın elindedir. Bu iletişimin tekeli onların elindedir. Öteki ülkeler bunlara bağımlı durumdadır.

“Bunun ne önemi var?” diyebilirsiniz.

İzmir’de bir döviz alıp satan arkadaşımız var, üzerinde çağrı cihazı var. İki de birde dolar şu kadar olmuş, mark bu kadar olmuş deyip çıkartıyor. “Ya sen böyle nasıl biliyorsun bunu?” dedim. Abone olunuyormuş PTT’ye... O da dünyanın başka ajanslarına abone... Döviz fiyatındaki, kurundaki değişmeyi abonelerine anında bildiriyor. O da “dıt dıt!..” yaptığı için çağrı cihazını çıkarıyor; “Tamam, dolar on lira fark etti, 20 lira fark etti.” Onu ordan anında çıkartıyor... “Hocam PTT’den bu büyük kolaylık.” diyor. “Bunun için sanıyorum, yıllık 500 bin lira yatırıyoruz.” diyor. “Halbuki, eskiden bunun ücreti Reuter Ajansı’nınmış, şu kadar bin dolarmış. Çok muazzamdı!” diyor.

Muazzam bir pahalıya satma, muazzam bir bilgi satma sömürüsü var. Ama siz bunun farkında değilsiniz, halbuki her telefonunuzdan Amerika’ya vergi veriyorsunuz. Çünkü onun iletişim cihazlarını kullanıyorsunuz. Her telefonunuzun ne miktar olduğunu, hazırlık yaparken sorma fırsatı bulamadım. PTT’den sorulabilir. Yani telefon ücretlerinizin büyük

bir kısmı Amerika'yadır. Çünkü onun teknolojisinden faydalanıyorsunuz. Alet, cihaz, satelit, sistem onundur; paranın da külliyetli miktarı ona gider. Televizyon seyrediyorsunuz, farkında değilsiniz. Televizyon ücretlerinin, o uydudan nakil vesaire ücretlerinin büyük çoğunluğu o uyduları atanlarındır. Buradan Amerika'ya konuşmak için telefonunuzu açtığınız zaman komşu oda gibi rahat ses duyarsınız, konuşursunuz, ücreti a ise; Suudi Arabistan ile irtibatı kuramazsınız, kurarsanız ücreti 2a dır, iki mislidir. Hem de önce onların ülkesine uğrar haberiniz, ordan ikinci defa öbür tarafa yansıtılır. Yani dinlenir, kontrolden geçer; istemedikleri yayın şıp diye kesilir. İstemedikleri haberi verdirtemezsiniz. Harp olursa ne yapacaksınız? Nasıl haberleşeceksiniz? İletişim bakımından onun esiri durumundasınız, durumundayız. Onların sömürsü altındayız ve hepimiz bilerek bilmeyerek her telefon edişte, her televizyon seyredişte, her radyo dinleyişte bal gibi onlara vergi veriyoruz, para veriyoruz.

Bu iletişim işi, dünyanın büyük haber ajansları tekeller kurmuşlardır, onların elin-

dedir. En meşhurları: Associated Press (AP), United Press International (UPI); basın ajansı diye Reuters Ajansı var İngilizlerin; Fransızların Agence France-Press'i (AFP) var. Bunlar her ülkeyi abone etmişlerdir. Ücretleri peşindir ve çok pahalı olduğundan özel şahıslar pek kolay kolay bunlara abone olamıyorlar. İşte ülkeler bunlara abonedir ve bu yüzden muazzam paralar kazanırlar, müthiş paralar kazanırlar. Reuter Ajansı'nın kadrosu 700 kişilikmiş diye okudum. Ajans Frans Pres'in 154 ülkede 1500 işçisi olduğunu duydum. Bizim mahallî devlet ajanslarında kullanılan elemanlar, bunların çok çok altındadır. Bu dört haber ajansı dünyaya her gün 100 bin kelimeye kadar haber yayırlar; bu da orta boylu 300 sayfalık bir kitap. Her gün bunlardan haber olarak satın alınıyor. Ve dolaylı yoldan bu, sizin ve bizim kesemizden, kasamızdan, cebimizden çıkıyor. İşin masraf tarafı...

Bir de onlar dış dünyadan %1 haber alıyorsa, %5 haber ihraç ediyorlar. Ve siz onların bilgilerini dinlemek zorunda kalıyorsunuz. Yani, onların masallarını okumak zorunda kalıyorsunuz. Onların verdiği haberlerle bilgi-

leniyorsunuz, vermediği haberler konusunda cahil kalıyorsunuz. Onların yanlış verdiği haberlerden dolayı yanlış yöne yönlendiriliyorsunuz. Gazeteler de öyle... Gazeteler de onlara abonedir, onlardan dinlediklerini yazarlar. Böylece dünyayı bilgi, yönetme, sevk bakımından, kandırma bakımından avuçları içine almışlardır...

Bu çeşit organizasyonlarla gündelik hayatın tanziminde, iletişim dediğimiz olay bugün bizim hayatımızda birinci derecede rol almış duruma gelmiştir. Belki sizin değil! Siz müslüman olduğunuz için özel bir kafa yapınız var; bilgileri süzebiliyorsunuz, her şeye inanmıyorsunuz, başka kaynaklardan bazı şeyler öğreniyorsunuz ama; milletin %99.9'u öyle değildir. Milletlerin çoğu o durumda değildir; Afrika'sı, Asya'sı var, çok geri ülkeler var. Onlar bunların masallarıyla yetişirler. Ve batı kültürü, böylece dünyayı modern bir sömürmeyle sömürmekte ve istila etmektedir. İletişim, kültür istilasının en önemli vasıtasıdır.

Durumu böylece anlattıktan sonra -herhalde sözü de çok fazla uzatmak gerek-

mez. Zaten anlatılanlardan aŖađı yukarı bir manzara ortaya çıkıyor.- bizim müslüman olarak konumumuzu dŖnelim:

Allah'ın dinine hizmet etmek, Allah'ın rızasını kazanmak istiyoruz. İnsanlara Allah'ın varlığını birliğini götürmek vazifemiz var. *Emr-i mâruf* ve *nehy-i münker* vazifemiz var. İslâm dŖmanlarıyla meseleleri anlatmak, konuŖmak, onları yenmek, ikna etmek vazifemiz var. O halde iletiŖime en muhtaç olan, ihtiyaı en çok duyması gereken topluluk biziz. Aslında iletiŖim mekanizmasını bu seviyeye getirme İslâm toplumları tarafından yapılmalıydı. Çünkü vazifeleri irŖad ve tebliğ idi. Fakat bunu yapmamıŖlardır. Bu teknolojik gerilikle, ilerilikle ilgili olduğundan, ötekiler bu iŖi baŖarmıŖlardır ve dünyayı avuçları içine bizden önce almıŖlardır.

Ŗimdi bizim bu feci manzara, feci durum karŖısında oturup kara kara dŖnmemiz lazım. Bir cihad aŖkıyla, hizmet aŖkıyla yaŖıyoruz. İslâm'ı temsil etmekten mutluyuz. BaŖkalarına İslâm'ı tebliğ etmek istiyoruz. Hatta bazı müslümanlar da diyar diyar geziyorlar... Cemaat't-Tebliğ filân diye cemaat-

ler var, muhtelif yerlere gidiyorlar; o da bir iletişim. Tabii bizzat giderek, bizzat anlatarak iletişim ama, düşünün her eve giren televizyon yayını, bir ajans haberini... Bir de Kanada'ya gitmiş Montreal'deki camide konuşan Pakistanlı bir Cemaatü't-Tebliğ hocasını düşünün... O nerede, ötekisi nerede?..

Dünyanın bugün her yerinde adamların çizgi filmleri oynuyor; çocuklar onu dinliyor, görüyorlar. Haberler, onların haberleri... Bütün şeylerimizi onlara göre ayarlıyoruz. Gazetelerden de onları okuyoruz. Zaten akşam televizyon seyrederseniz, ertesi gün gazete almaya lüzum kalmayabiliyor. Çünkü zaten aynı şeyleri onlar söylüyorlar. Haberlerden ayrı yorumlarını dinlemek için alıyorsunuz; belki de karikatürleri, gönül eğlendirici şeyleri görmek, onları okumak için alıyorsunuz.

O halde bizim iletişime bakışımızı da, iletişim faaliyetlerine sarılışımızı da değiştirmemiz lazım. İletişim faaliyetlerine harcadığımız masrafı da tariflere sığmaz derecede artırmamız lazım. Amerika'nın bütçesini düşünün; %46'sı buraya gidiyor... Türkiye'nin

bütçesini düşünün, Türkiye içinde müslümanların adedini düşünün, müslümanların içinde cömertleri düşünün...

Bir hakim arkadaşımız -ağabeyimiz, çok sevimli, nüktedan bir kimse- anlatıyordu toplantılarda; onu anlatayım kafalardaki yorgunluk dinlensin diye:

“Rüya gördüm.” diyor. Şaka; rüya filan gördüğü yok.

“Hayrolsun!” diyorlar.

“Rüyamda bir zayıf cılız adam çıktı ortaya ve yumruğunu böyle sıktı. Soyunmuş zayıf ama, adaleleri Rambo gibi filân değil. Yani, şöyle cılız bir adam.” Şöyle yapmış yumruğunu;

“Açın bakalım bunu!” demiş.

Rambo gibi bir adam çıkmış uğraşmış, terlemiş açamamış... Bir başkası gelmiş daha pehlivan, 2.20 boyunda, iri, halter şampiyonu filân; o da açamamış... Ondan sonra, -rüya bu ya- eskiye doğru gitmeye başlamışlar; Koca Yusuf gelmiş, uğraşmış, açamamış... Çolak Molla gelmiş, -eski pehlivanların ismini de biliyor; hepsini de böyle tatlı tatlı sıralıyor- o

da açamamış, o da açamamış... Arapların meşhur pehlivanı Amr b. Malik çıkmış ortaya; o da uğraşmış, açamamış, çekilmiş... Yunanlıların meşhur Hercules'i gelmiş; "Hah, bu açar." filan derken, o da uğraşmış, açamamış.

"Yahu adam cılız ama, yumruğunu kimse açamıyor. Kim bu adam?" diye herkes sormaya başlamış...

"Kim?" diyor hakim.

"Kimmiş bu böyle?" diye herkes de merak ediyor. Hem cılız, hem de pehlivanlar yumruğunu açamıyor...

"Müslüman zengin" diyor arkasından.

Müslüman zengin kesesini açmıyor. Kesesini açmıyor, Amerika kesesini açıyor; gazete, televizyona önem veriyor. Televizyon kanalları büyük iddiası olan gruplar tarafından kapışılıyor, çalıştırılıyor. Ama müslümanlar bu konuda çok geride. Tabii biz bu tezadı [görmemiz lazım.] Yani hem cihad yapacağız diyoruz, hem Allah'ın ordusuyuz diyoruz; *emr-i mâruf nehy-i münker* yapacak, cihad edecek topluluk, İslâm topluluğu diyoruz;

hem de çağdaş bilimden yoksun, teknoloji-
den, iletişim ve irtibattan, enformasyondan
mahrum topluluklar. Biz bunu zaman zaman -
söylemek vazifemiz olduğu için- söylüyoruz,
yazıyoruz, anlatıyoruz.

Geçen gün Yozgat'tan bir kızcağız tele-
fon açtı. -belki buradadır şimdi- Allah razı
olsun.

“Hocam biz İslâmî televizyon için burada
çalışma yaptık.” dedi.

“Allah razı olsun kızım!” dedim.

“Para topladık, bunu size göndermek is-
tiyoruz. Hangi hesaba, nasıl gönderelim?”
filan dedi.

“Peki kızım, ne kadar topladınız?” de-
dim.

“Dört milyonu geçti hocam!” dedi.

“İyi, maşallah, Allah razı olsun.” dedim.

Ama, dört milyon bir haber bile değil!..
Bugün işler çok büyük çapta. Eskiden mesela,
hayatını veriyorlarmış; zırhını giyiyormuş,
kılıcını kuşanıyormuş, malını mülkünü ve ha-
yatını veriyormuş İslâm için...

Müslümanlar iletişimin önemini anlıyor; radyo kurulması, televizyon kurulması lazım, bu çeşit sahalarda çalışma lazım vesaire. Fakat, hayatının cüz'ününün cüz'ününün cüz'ü, yani tavşanın suyunun suyunun suyunu, küçücük bir parçasını veriyor. Cami kapısından dışarı çıkarken, Allah rızası için sadaka diyenlere, cebindeki bozukluk ağırlık yapmasın çok şıngırdıyor diye, parayı vermek gibi bir miktarda veriliyor. Böyle cihad olmaz. Böyle İslâmî çalışma olmaz ve böyle bir çalışmanın sonunda da bu devler alt edilmez. Yani var gücüyle çok sağlam olarak çalışması lazım.

İslâm toplumları bu meseleyi anlayamıyor. Muhterem kardeşlerim! İslâm toplumları -şu anda çok rahat söyleyebiliriz- hasta!.. Yani İslâmî şuur bakımından hasta. Başka kültürler kendilerini etkilemiş. Okuyanlar yabancı kültürlerle, batı kültürüyle yetişmişler. Okumayanlar batı kültüründen tamamen mahrum kalmışlar. Ama hiç denecek kadar az insan var, sırf İslâm için düşünen, sırf İslâm için çalışan. Bütün meseleleri İslâmî ölçüden gören çok az insan var. Meselelerin vahame-

tinin boyutlarını anlayabilen kıratta çok az insan var.

Yarın öbür gün Türkiye de Bosna-Hersek gibi olursa ne olacak?..

Dün bana eski bir bakan bilgi verdi: Bosna-Hersek’li kardeşlerimiz demişler ki, -Allah selâmet versin, Allah kurtarsın- “Yugoslavya dağıldı. Bosna-Hersek de istiklâlini ilân etti. Nasıl olsa hürriyetimizi elde ettik. Hudutlarımız da belli şurdan şuraya kadar. Eh, silahlarımızı da -kardeş bir ülke olduğuna göre-Türkiye’ye gönderelim!” demişler. Zavallılar o kadar enformasyonsuz ki, o kadar çevrelerinde dönen olaylardan habersiz ki zavallılar, silahlarını Türkiye’ye hibe etmeyi düşünmüşler. Ama ne zaman Sırp saldırdı; o zaman artık biraz çalışmaya başlamışlar, mücadele etmeye çalışmışlar.

Bugün Sırp beyanat veriyor, başkanları diyor ki; “Üç bin tane mücahit var İslâm aleminden oraya gelmiş. Bunlar derhal orayı terketmezse, işi bir müslüman-hıristiyan savaşı hâline getiririz. Biz de Rusya’dan, Balkanlar’dan, şurdan, burdan ne kadar hıristiyan varsa kışkırtırız. Haçlı harbi yaparız.”

diyor. Sırp lideri böyle söylüyor. Tabii, müslümanlar üçbin kişi gitmeyecekti oraya; üç milyon gidecekti!.. Otuz milyon gidecekti!... Yer yerinden oynayacaktı... En iyi hareket eden, en doğru hareket eden gençler. Çünkü, tenkit ediyorsun olmuyor, yalvarıyorsun olmuyor, insanlık nerede diyorsun olmuyor, çifte standart diyorsun olmuyor. Ne yapacaksınız?.. Silahı eline alıp, fiilen yardımına koşacaksınız müslüman kardeşinin. İslâm toplumları hasta. Hastalığın tedavisi yine iletişimde. Çünkü öğreteceksiniz, yanlışlığını anlatacaksınız, doğru haberi vereceksiniz; öğrenecek. İslâm düşmanları da atakta... Müslümanlar hasta, İslâm düşmanları da korkunç bir atakta. Hem içeride, hem dışarıda...Kardeşlerimiz bir sergi tertiplemişler, dışarıda göreceğiz, inceleyeceğiz beraber. Bakın, Türkiye'nin %99'u müslümandır ve emin olun başörtüyle uğraşan üniversite rektörleri de, hakimler de, savcılar da, şu da, bu da -biraz aile münasebetiniz olan kimseyse, gitseniz yanına, konuşsanız- fena bir insan değildir. Anası babası hacıdır, dedesi müftüdür, vaizdir veya filanca şeyhin sülalesindedir. Size böyle diyecektir. Ama burada yine

bir enformasyon eksikliği var. İslâm'ın ne olduğunu bilmiyor, “Başörtüsü bir partinin eylem aracı; onun için karşı çıkıyoruz.” diyor. Bilgi çarpıtılmış, yanlış intikal etmiş. Bu tarafın sesi kısılmış, anlatılamamış dinlenmiyor. Öbür taraf meseleyi yanlış biliyor, nefret ediyor. “Şimdi bizim bu rahatımızı niye bozuyorlar, niye başlarını örtüyorlar, açsalar ne olur sanki?.. 20. yüzyılda bunun ne önemi var?.. Millet plajda geziyor; bunlar da başını, saçını gösteriversin!..” filan gibi düşünüyor. Bu da bir enformasyon eksikliğidir.

h. İslam'a Hizmet İçin Teknoloji ve İletişim Araçlarını Kullanmalıyız

Aziz ve muhterek kardeşlerim!

Onun için, size İslâmî hizmet sahasında Allah'ın rızasını kazanmak yolunda gözden kaçan, ama çok önemli olan bir hususu hatırlatmak için konuşmuş oluyorum. Bu husus enformasyon, iletişim olayı; bilgi almak, toplamak, bilgilenmek, bu bilgiyi de halka -mass medya dediğimiz- intikal ettirmek ve bütün kitlelere, kitle iletişimi yaygın eğitim, örgün eğitim, her çeşit eğitim vasıtalarıyla bu doğru bilgileri ulaştırmak... Halkı bilgilendirmek,

çağdaşlaştırmak, bilgi toplumu, iletişim toplumu seviyesine getirmek... Japonya'da bir yenilik olmuşsa şıp burada bilinmeli, Almanya'da bir yenilik olmuşsa, hemen burada anında haberdar olunacak bir durumu kurmak zorundayız. Böyle yapamazsak bizi sevmeyen insanlar, bize hasım insanlar çoktur. Tarih boyunca böyle gelmiş böyle gidiyor... Allah'ın hikmeti... Allah onların hepsini kahretmiyor, başımızda böyle ceza ve belâ olarak bulunabiliyorlar. Kendimize çekidüzen vermeliyiz. Televizyon istasyonları kurmamız lazım ve bu televizyon istasyonlarına, kanallarına, radyolara malzemeyi hazırlayacak arşivlerimizin dolması lazım... Her şeyi İslâmca anlatmamız lazım. Enformasyon depolamasını yapmamız ve her yere bunu vermemiz lazım. Enformasyona karşı bir de karşı enformasyon oluşturmamız lazım. Bu çalışmaları yapmazsak ileride başımız çok sıkıntılara uğrar, çok dertlere uğrarız. Torunlar İslâm'dan haberdar olmaz. Dedem sakallıydı der, cami dedikleri böyle kubbeli yerlere gider gelirlerdi der ama onun ne olduğunu bilmez. Çünkü Avustralya'da böyle insanları gördük biz. Biz ezan okuyunca, dedelerimiz de böyle okuyordu diyorlar

ama herşeyi unutmuşlar ve bir hıristiyan kili-
sesine de kaydolmuşlar. Yok siz müslümansı-
nız, müslüman asıldansınız filan deyince,
akılları başlarına geliyor. O duruma düşeriz.
Belki de -Allah saklasın- Bosna'daki, Her-
sek'teki, Kafkasya'daki durumlar bizim de
başımıza gelebilir. Onlara yardım edebilme-
miz için de iletişim şarttır. Allahu Teâlâ haz-
retleri çağın, zamanın, anın, işin, yapılacak
faaliyetlerin ve cihadın gerektirdiği âlet,
araç, gereç, vasıta ne ise; onları en iyi tespit
etmeyi nasip etsin... Onların en güzeline sa-
hip olmayı, onların en güzelini ortaya koyma-
yı nasip etsin... Bize küfrü, açıklığı, inkârı,
şehveti, ahlâksızlığı, aileyi yıkıcı şeyleri ihraç
edenlere; bizim de imanı, edebî, dini, İslâm'ı
ihraç etmemiz lazım. Allah'ın bizden bekle-
diği, bize yüklediği görev budur, vazifemiz
budur. Bu görevi güzel yapmazsak, Allah bize
sorar diye bunu hatırlatmak istiyorum. Bunu
hatırlatmak için bu konuşmamı yapmış ol-
dum. Allahu Teâlâ hazretleri hepinizi İslâm'a
hizmette üstün gayretli eylesin... Sa'yinizi
verimli eylesin, güzel sonuçlar almanızı nasip
eylesin... Sa'yinizi meşkûr eylesin... Dünyada
ve âhirette dert göstermesin... Zillete uğ-

ratmasın... Düşmanların istilâsına mâruz düşürmesin... Kimsenin önünde hor ve zelil eylemesin... İki cihanda aziz olarak izzetli, itibarlı, şerefli yaşamayı, Allah'ın dinine en güzel tarzda hizmet eylemeyi nasip etsin... Bir şeyi her zaman söylüyorum, gaye edindim; onu birçok kardeşlerimiz de gaye edindiler. Kıyamete kadar bir grup insan hakkı tutacak ve hak için çalışacak; Allah bizi onlardan eylesin... Hakkı tutan, hakkı bilen ve hak için çalışan zümreden eylesin... İzzet ve itibar ile yaşayıp, imân-ı kâmil ve hüsn-ü hâtime ile âhirete göçüp, Rabbimiz'in huzuruna yüzü ak, alnı açık varmayı nasip eylesin... Cennetle cemaliyle cümlemizi müşerref eylesin... Habîb-i Edîbine cümlemizi komşu eylesin... Onun iltifatına ermeyi cümlemize nasip eylesin...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
27 Rebîü'l-Evvel 1413 / 25.09.1992

[Bütün KONFERANSLAR'a PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü